

BÖLÜM 4

TIP ALANINDAKİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA TASARIMLARI

Erkay NACAR¹

GİRİŞ

Epidemiyoloji, 1995 yılında Last tarafından “belirli popülasyonlardaki sağlıkla ilgili durum veya olayların dağılımı ve belirleyicilerinin incelenmesi ve bu gibi çalışmaların sağlık sorunlarının önlenmesi ve kontrol altında tutulması için gerekli uygulamalar” olarak tanımlanmıştır (1). Epidemiyolojik çalışmalar genellikle nüfusun bir bölümü gibi coğrafi bir birime odaklanır ve halk sağlığını iyileştirmede kullanılan başlıca araçlardan biridir. Epidemiyolojinin kapsamı geniştir ve hem girişimsel hem de gözlemsel çalışmaları içerir (2).

Sağlık alanında önemli çalışmalar deneysel çalışmalar olarak görülse de, gözlemsel çalışmalarda literatürde önemli bir yer kaplamaktadır. Etik ve maliyetlerin getirdiği sınırlamalar çoğu epidemiyolojik araştırmayı deneysel olmayan çalışmalarla sınırlamaktadır. Bir araştırmacının bir kişiyi sadece etiyoloji hakkında bilgi edinmek için potansiyel bir hastalık nedenine maruz bırakması etik olmasına rağmen, insanlar genellikle isteyerek veya istemeyerek kendilerini potansiyel olarak zararlı birçok faktöre maruz bırakmaktadır. Bu durum gözlemsel çalışmalara yer hazırlamaktadır (3).

Epidemiyolojik bilimsel araştırmalar iki gruba ayrılmaktadır. Bu grup ayrımında esas ilke çalışmalarda çalışmayı planlayan kişinin etkisine göre belirlenmektedir. Sağlık alanında alanındaki bilimsel çalışmalar çalışmacının etkinliğine göre gözlemsel çalışmalar ve deneysel çalışmalar olarak ikiye ayrılmaktadır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD., @ erkaynacar@karabuk.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Feinleib M. A Dictionary of Epidemiology, Fourth Edition - Edited by John M. Last, Robert A. Spasoff, and Susan S. Harris. American Journal of Epidemiology. 2001;154(1):93-4.
2. Hajat C. An introduction to epidemiology. Methods Mol Biol. 2011;713:27-39.
3. Rothman KJ. Epidemiology : an introduction. New York, NY: Oxford University Press; 2012.
4. World Medical A. World Medical Association Declaration of Helsinki: ethical principles for medical research involving human subjects. JAMA. 2013;310(20):2191-4.
5. Gopikrishna V. A report on case reports. J Conserv Dent. 2010;13(4):265-71.
6. Pierson DJ. Case reports in respiratory care. Respir Care. 2004;49(10):1186-94.
7. Tenny S, Kerndt CC, Hoffman MR. Case Control Studies. StatPearls. Treasure Island (FL)2022.
8. Levin KA. Study design III: Cross-sectional studies. Evid Based Dent. 2006;7(1):24-5.
9. Wang X, Cheng Z. Cross-Sectional Studies: Strengths, Weaknesses, and Recommendations. Chest. 2020;158(1S):S65-S71.
10. Ahlbom A. Modern Epidemiology, 4th edition. TL Lash, TJ VanderWeele, S Haneuse, KJ Rothman. Wolters Kluwer, 2021. Eur J Epidemiol. 2021;36(8):767-8.
11. Peto R, Pike MC, Armitage P, Breslow NE, Cox DR, Howard SV, et al. Design and analysis of randomized clinical trials requiring prolonged observation of each patient. I. Introduction and design. Br J Cancer. 1976;34(6):585-612.
12. Wright RW, Brand RA, Dunn W, Spindler KP. How to write a systematic review. Clin Orthop Relat Res. 2007;455:23-9.
13. Mulrow CD. The medical review article: state of the science. Ann Intern Med. 1987;106(3):485-8.
14. Walker E, Hernandez AV, Kattan MW. Meta-analysis: Its strengths and limitations. Cleve Clin J Med. 2008;75(6):431-9.
15. Bailar JC, 3rd. The promise and problems of meta-analysis. N Engl J Med. 1997;337(8):559-61.
16. Kılıçkap, M. (2018). Meta-analizleri nasıl yorumlayalım: Türkiye'de kardiyovasküler risk faktörlerine yönelik yapılan meta-analizlerin metodolojik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Kardiyol Dern Ars*, 46(7), 624-635.
17. De Luca G, Suryapranata H, Stone GW, Antoniucci D, Neumann FJ, Chiariello M. Adjunctive mechanical devices to prevent distal embolization in patients undergoing mechanical revascularization for acute myocardial infarction: a meta-analysis of randomized trials. Am Heart J. 2007;153(3):343-53.
18. De Luca G, Suryapranata H, Stone GW, Antoniucci D, Biondi-Zoccai G, Kastrati A, et al. Coronary stenting versus balloon angioplasty for acute myocardial infarction: a meta-regression analysis of randomized trials. Int J Cardiol. 2008;126(1):37-44.